

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse nõukogu aruanne 2023. majandusaasta kohta

27.märts 2024

1. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) 2023. aasta strateegilised eesmärgid

1.1 EISi 2023. aasta tegevusplaanis kajastatud olulisemad fookused

Arendada innovatsiooni ning kestlikkuse teenuspakkumist, mille raames alustati uute toetuste ja teenustega nagu tippinnovaatorite programm, ESG16 ja kestlikkuse ja ringdisaini meistriklässid, samuti süvatehnoloogia iduettevõtete äriarendustoetus, Ida-Viru ettevõtlustoetused ja regioonides tegutsevatele ettevõtetele mõeldud arenguprogramm.

Lua rahvusvahelistel turgudel valdkondade üleselt suurem sünergia, milleks restruktureeriti ekspordiosakond ning alustati ettevõtetele teenuste pakkumist kolmes strateegilise fookuse ja tugeva riikidevahelise sünergiaga regioonis: lähiturud, kaugturud ja Aasia.

Teha teenused kättesaadavaks igas Eesti regioonis, milleks tehti koostööd maakondlike arenduskeskustega, kes on katusorganisatsiooni MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused kaudu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ametlikuks partneriks ettevõtlustegevuste ellu viimisel.

Jätkata ettevõtete toetamist ühtse kliendihalduse põhimõttel, milleks käivitati lisaks kliendihaldusele ka klienditeeninduse valdkond, et pakkuda vahetut kontakti ning laiendati kõnekeskuse poolt kaetud teenuste ringi lisades ettevõtlusvaldkonnale ka elamumajanduse ja eluhoonete energiatõhususe alase nõustamise.

1.2 Strateegiliste põhivaldkondade 2023. aasta eesmärkide täitmine

1.2.1 Innovatsiooniteenuste valdkonna 2023. aasta eesmärgid on täidetud.

Eesmärk	2023 eesmärk	2023 täitmine	Täidetud
Unikaalsete ettevõtete arv, mis on tarbinud innovatsiooni, digitaliseerimist või kestlikkust toetavaid teenuseid	1000	1070	jah
Intellektuaalomandi teenuseid (eelkonsultatsioon, nõustamine, audit, diagnostika või tehnoloogiasirde teenus) saanud ettevõtete arv	125	134	jah
Sihtasutuse teenuseid kasutanud ettevõtete arv, kes investeerivad vähemalt 2% käibest või 1 mln eurot teadus- ja arendustegevusse	170	197	jah

Süvatehnoloogia iduettevõtete arv	130	132	jah
-----------------------------------	-----	-----	-----

1.2.2 Rahvusvaheliste teenuste valdkonnas jäi 2023. aastal täitmata üks püsitatud eesmärkidest: Eestisse tööle asunud välistalentide arv. Majanduslanguse tõttu vähendasid ettevõtted oma värbamisplaanid, mistõttu kohandati EISI tegevusi.

Eesmärk	2023 eesmärk	2023 tulemus	Täidetud
E-residentide poolt loodud ettevõtete majanduslik mõju-maksutulu ja riigilõivud (mln eurot)	60	67	jah
Eestisse tööle asunud välistalentide arv	600	507	ei
Kavandatav välisinvesteeringute maht (Capex, mln eurot)	240	336	jah
Sihtasutuse abil välisinvesteeringuid kaasanud klientide osakaal, kes investeerivad vähemalt 2% käibest või üks miljon eurot teadus- ja arendustegevusse	20%	43%	jah
Turismiteenuste eksport (mld eurot)	1,3	1,8	jah

1.2.3 Finantsteenuste valdkonnas jäi saavutamata üks 2023. aasta eesmärkidest: EISI abil ettevõtetesse kaasatud finantseeringud. Eesmärgi täitmist mõjutas majanduskeskkonna ebakindlus, mis vähendas ettevõtjate valmidust investeeringute tegemise ja pankade huvi riskantsemate projektide finantseerimise vastu.

Eesmärk	2023 eesmärk	2023 tulemus	Täidetud
Sihtasutuse abil ettevõtetesse kaasatud finantseeringud (mln eurot)	150	139	ei
SmartCap AS valitsetavate varade maht (mln eurot)	200	selgumisel	jah
Sihtasutuse abil elamistingimuste parandamisse või energiatõhususe suurendamisse kaasatud finantseeringud (mln eurot)	500	531	jah
Sihtasutuse abil elamistingimusi parandanud inimeste arv	31 000	31 015	jah

1.2.4 Organisatsiooni arendamise 2023. aasta eesmärgid on täidetud.

Eesmärk	2023 eesmärk	2023 tulemus	Täidetud
Väliskliendi rahulolu organisatsiooni teenuste ja teenindusega	≥ 4,0	4,7	jah
Töötajate rahulolu	≥ 3,9	4,0	jah
Töötajate pühendumus	55%	88%	jah

2. Nõukogu tegevus

2.1 Nõukogu koosseis

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) nõukogu alustas 2023. aastat koosseisus: Kristi Tiivas (nõukogu esimees), Sille Kraam (aseesimees), Helo Meigas, Arto Aas, Mait Palts, Renno Veinthal, Johan Kärp, Anto Liivat, Hannes Ojangu.

2023. aasta jooksul toimusid EISi nõukogu koosseisus järgnevad muudatused:

03.02.2023.a. nimetati nõukogu liikmeks Taavi Tamkivi.

01.06.2023.a. kutsuti nõukogu liikme kohalt tagasi Helo Meigas.

14.08.2023.a. kutsuti nõukogu liikme kohalt tagasi Kristi Tiivas ja Johan Kärp ning nimetati nõukogu liikmeks Oliver Väärtnõu.

30.08.2023 valiti nõukogu koosolekul nõukogu esimeheks Sille Kraam ja aseesimeheks Oliver Väärtnõu.

31.10.2023.a. kutsuti nõukogu liikme kohalt tagasi Sille Kraam ja nimetati nõukogu liikmeks Sandra Särav.

22.11.2023.a. valiti nõukogu koosolekul nõukogu esimeheks Sandra Särav.

2.2 Nõukogu töökorraldus 2023. aastal, olulisemad arutatud ja otsustatud küsimused

Sihtasutuse nõukogu lähtub oma töös kehtivast õigusest, sihtasutuse põhikirjast, nõukogu töökorraldusest, majandus- ja infotehnoloogiainistri käskkirjast "Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse omanikuootused" ning sihtasutuse eetikakoodeksist.

EISi nõukogu peamiseks töövormiks on koosolekud. 2023. aastal toimus 11 korralist koosolekut, erakorralisi koosolekuid ja kirjalikke hääletusi koosolekut kokku kutsumata ei toimunud.

Nõukogu liikmete osavõtt nõukogu tööst on olnud läbivalt kõrge ning koosolekud on toimunud valdavalt täiskooseisus. Nõukogu liikmete erinev kogemus ja kompetentsid on taganud tasakaalustatud konstruktiivsed arutelud ning erinevate aspektide arvestamise otsuste vastuvõtmisel.

Juhatus esitas nõukogule igakuiselt tegevusülevaated ja finantsaruanded, tuues välja aruandekuu olulisemad tegevused ja tulemused. Auditikomitee juht andis nõukogule igakuiselt ülevaate auditikomitees käsitletud olulisemate teemade kohta. Regulaarselt vaadati auditikomitees üle EISi finantstulemused, struktuurifondide 2014-2021 perioodi kohustuste ja väljamaksete seis ning krediidiriski ja laenude allahindluste raportid. Nõukogu kinnitas siseauditi tegevusplaani, aruanded ja tulemused, samuti auditikomitee tegevusplaani ja -aruande.

Nõukogu hoidis 2023.aastal jätkuvalt fookuses sihtasutuse ühinemisprotsessi puudutavaid teemasid, sh nime ja brändi väljatöötamine ja lansseerimine ning ühendatud strateegia täiendamine. Kõrgendatud tähelepanu hoiti võimaluste leidmisel ettevõtete toetamiseks seoses keerulise majandusolukorra ja Ukraina sõjast põhjustatud kriisiga.

29.03.2023 tegi nõukogu esimees nõukogule ettepaneku kutsuda tagasi EISi juhatuse esimees Lauri Lugna võttes arvesse EIS põhikirjapunkti 5.6. Esitatud ettepanekuga

nõukogu nõustus ja kinnitas otsuse juhatuse esimehe tagasikutsumise kohta alates 28.04.2023.

19.04.2023 kinnitati nõukogu poolt juhatuse ajutine töökorraldus ja juhatuse liikmete vastutusvaldkonnad alates 01.05.2023 kuni uue juhatuse esimehe tööle asumiseni. Juhatuse esimehe kohusetäitjaks määrati Sigrid Harjo.

Alates juhatuse esimehe tagasikutsumisest tegeles nõukogu aktiivselt uue juhatuse esimehe värbamisega. 26.09.2023 otsustati, et avaliku konkursi tulemusena sobivaks kandidaadiks osutus Kati Kusmin. Uue juhatuse esimehe ametisse asumise kuupäevaks määrati 06.12.2023.

Lisaks ülalmainitule olid nõukogu koosolekul käsitletud olulisemad teemad 2023. aastal:

- Sihtasutuse 2023.a. üldtulemuskaardi, tegevuskava ja eelarve kinnitamine
- Sihtasutuse ühendamise järgne protsesside ühildamine
- ESG poliitika rakenduskava ja põhimõtete elluviimise tegevuskava
- EIS turundus- ja kommunikatsioonikontseptsiooni tutvustus, osakonna ning tegevuste restruktureerimise ülevaade
- Innovatsiooniteenuste valdkonna strateegia ja tegevuskava tutvustus
- Rahvusvaheliste teenuste valdkonna strateegia ja tegevuskava tutvustus
- Laiendatud finantskomitee otsuste arutelu ja kinnitamine
- Ühendatud personalipoliitika ülevaade
- Ühendatud 2024.a. tegevuskava, eelarve ning tulemustasude süsteemi kinnitamine

3. Auditikomitee tegevus

Vastavalt Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi SA) põhikirja punktile 9.4 ja SA nõukogu töökorra punktile 8.1 moodustab nõukogu auditikomitee.

Vastavalt eelnevalt nimetatule on auditikomitee ülesanne jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ning sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi, audiitorettevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava vandeaudiitori sõltumatust ning tegevuse vastavust teistele käesoleva seaduse nõuetele.

2023. aastal toimus 11 korralist koosolekut. Liikmete osavõtt auditikomitee tööst on olnud kõrge ning koosolekud on toimunud täiskoosseisus. Auditikomitee koosolekul osalesid regulaarselt ka juhatuse liikmed ning siseauditi osakonna juht.

2023.aastat alustas auditikomitee koosseisus: kaks nõukogu välist liiget Inge Oopkaup ja Veiko Hintsov ning kaks nõukogu esindajat Sille Kraam ja Helo Meigas (auditikomitee esimees).

01.06.2023 astus nõukogust tagasi nõukogu liige Helo Meigas ja lõppesid ka tema volitused auditikomitee esimehena.

28.06.2023 nimetas nõukogu uueks auditikomitee liikmeks ja määras ühtlasi ka auditikomitee esimeheks nõukogu liikme Hannes Ojangu.

31.10.2023 kutsuti tagasi nõukogu liige Sille Kraam ja lõppesid ka tema volitused auditikomitee liikmena.

22.11.2023 nimetas nõukogu auditikomitee liikmeks Anto Liivati.

Auditikomitee 2023. aasta tööplaani kinnitati auditikomitee jaanuari koosolekul ning aasta jooksul seda täiendati. Vastavalt tööplaanile esitas juhatus auditikomiteele kvartaalselt ülevaated finantstulemustest, krediidiriskist, siseauditi tööplaani täitmisest ja valminud tööde tulemustest, auditi soovitude rakendamisest organisatsioonis ning läbiviidud riskikontrollidest ja sisejuurdlustest.

2023. aasta jooksul toimusid kohtumised vandeaudiitoritega 2022. majandusaasta aruande auditi tulemuste ja 2023. majandusaasta vaheauditi tulemuste osas. Auditikomitee vaatas läbi EIS 2022. a majandusaasta aruande ning tegi nõukogule ettepaneku see kinnitada. Aasta lõpus toimus kohtumine vandeaudiitoriga KPMG tutvumaks nende 2023. a majandusaasta aruande auditiplaaniga.

2023. aastal oli auditikomitee jätkuva tähelepanu all riskide juhtimine ja sisekontrolli toimimine. Selle käigus saadi ülevaade riskijuhtimise 2023 tegevuskavast ja operatsiooniriski poliitikast, e-residentsuse programmi riskijuhtimisest, järelevalve- ja vastavusosakonna tegevuskavast ja riskikontrollide tööplaanist, vaadati läbi vastavusriski aruanne ja tegevusplaani. Lisaks tehti põhjalik sissevaade info- ja küberturvalisuse toimivusse. Krediidiriski valdkonnas arutati auditikomitees lisaks kvartaalsetele raportitele läbi krediidipoliitika muudatused.

Auditikomitee vaatas läbi siseauditi osakonna 2022 aastaaruande, andis hinnangu aastatulemustele, kiitis heaks osakonna juhi tulemustasu 2022 aasta eest ning kiitis heaks siseauditi osakonna 2023 ja 2024 tööplaanid ning 2024 eelarve.

Aprillis tutvus auditikomitee siseauditi osakonna välishindamise (sisemine enesehindamine sõltumatu kinnitusega) aruandega, mis kinnitas, et siseauditi osakond on üldises vastavuses rahvusvaheliste siseauditeerimise kutsetegevuse standarditega ja IIA eetikakoodeksiga.

Lisaks eeltoodule auditikomitee koosolekul käsitleti 2023. aastal:

- Protsesside ja sisekordade ühtlustamine
- Tegevus huvide konfliktidega
- Vaiete fondi kasutamine, sh ülevaade sisemistest protsessidest ja õiguslikust raamistikust vaiete käsitlemiseks
- Vilepühumine ja klientide kaebused
- Muudatused finantsarvestuspõhimõtetes, hinnangutes ja otsustes ning finantsaruandluse protseduurid
- Organisatsiooni väliste auditi läbiviijate auditite tulemuste ülevaade.

4. Korruptsiooni ennetamine

EIS lähtub nulltolerantsi põhimõttest korruptsiooni igasuguste vormide suhtes. Sihtasutuse tegevus tugineb aususel ja läbipaistvusel ning nõukogu peab oluliseks, et kõik EISI töötajad ning juht- ja kontrollorganite liikmed järgiksid samasuguseid eetilisi tõekspidamisi.

Korruptsiooniennetuse põhimõtete tagamiseks on sihtasutuses kehtestatud Eetikakoodeks, mille eesmärk on töölaste käitumisreeglite kindlaksmääramine. Eetikakoodeksi põhimõtete järgimist ootame kõigilt töötajatelt, juhatuse ja nõukogu (sh nõukogu komiteede) liikmetelt kui ka koostööpartneritelt.

EISi töötajatel on kohustuslik majanduslike huvide deklareerimine. Deklareerida tuleb endale kuuluvad ettevõtted ja samuti organisatsiooni välised teised töökohad või muud olulised seosed teiste ettevõtete või organisatsioonidega. Kohustuse täitmist monitooritakse paar korda aastas ning deklaratsiooni puudumisel edastatakse meeldetuletus.

Sihtasutuse töötajatel on kohustus teavitada organisatsiooni järelevalve- ja vastavusosakonda olukorrast, kui töötaja soovib kasutada organisatsiooni poolt pakutavat teenust või toetust.

Järelevalve- ja vastavusosakond viib läbi majanduslike huvide kontrolli, mille eesmärk on vaadata üle ja veenduda, et organisatsiooni töötajad ning teised organisatsiooniga lähemalt seotud isikud (näit. hindamiskomisjonide liikmed, eksperdid) peavad kinni organisatsioonis kehtestatud reeglitest, kas töötajate majanduslikud huvid on korrektselt deklareeritud, kas töötajatel esineb seoseid toetusesaajate ning rahastust saanud projektidega, kas töötajal esineb seoseid organisatsioonis läbiviidud tehingutega (hanked, ostud, teenuste tarbimine). Täiendavalt viiakse läbi ka muid mitteregulaarseid kontrole.

Sihtasutuse nõukogu liikmed annavad nõukogu liikmeks nimetamisel kirjaliku kinnituse huvide konflikti ning korruptsiooni vältimise kohta.

Kehtestatud on kohustuslikud nelja silma printsiibist lähtuvad üldmeetmed protsesside ja tehingute teostamisel, selgelt reglementeeritud protseduurid ning fikseeritud piirmääradega volitused tehingute teostamiseks, korraldatud on tegevuste logimine, ligipääsuõiguste ning IT süsteemide tsentraalne haldus ja varundamine.

Läbi viiakse regulaarseid korruptsiooniennetuse sisekoolitusi kogu personalile.

Lisaks huvide deklaratsioonides esitatule on EIS majandusaasta auditi kohustuslane, mille raames hinnatakse ja analüüsitakse sõltumatu välisaudiitori poolt ka võimalikke pettuse riske, sh huvide konflikti (realiseerumise) situatsioone ning tehinguid seotud osapooltega. 2023. aastal võimaliku huvide konflikti või korruptsiooni kahtlusega seotud tegevusi sihtasutuse töötajate ning juht- ja kontrollorganite liikmete seas ei tuvastatud.

5. Sisekontrollisüsteem ja riskijuhtimine

2023. aastal kinnitati uus operatsiooniriskide juhtimise raamistik, millega kehtestati EISis ühtsed riskijuhtimise standardid. Operatsiooniriskide juhtimise raamistiku osana võeti vastu uus riskide hindamise metodika, seati sisse operatsiooniriski juhtumitest teavitamise protseduur ning määratleti EISi kirjeldatud riskide riskivalmidus ja riskitaluvus.

Samuti viidi 2023. aasta sügisel läbi ühtsetel alustel organisatsioonisiseste ning välisvahendite rakendamisega seotud riskide hindamine. Välisvahendite rakendamisega seotud riskide hindamine moodustab olulise osa EISI operatsiooniriskide hindamisest ning hõlmab toetuste valdkonna võimalike süsteemi- ja pettuseriskide kaardistamist.

Täiendavalt võeti 2023. aastal kasutusele ühtne toetusmeetmete riskihindamise süsteem, kus meetme väljatöötamise järel määratletakse riskantsed elemendid, mis võivad mõjutada meetme rakendamist. 6.2

6. Sihtasutuse juhtorganite liikmetele makstud tasud 2023 aastal

6.1 Andmed juhatuse liikmete tasude kohta (EUR)

Juhatus liige	Põhitasu	Lisatasu	Puhkus	Hüvitis	Kokku	Periood
Lauri Lugna	23 902	15 000	7 481	25 896	72 279	26.01.22-28.04.23
Sigrid Harjo	75 629	12 000	8 818		96 447	01.01.23-31.12.23
Paul Kalle	64 474	12 000	7 852		84 326	01.01.23-31.12.23
Aare Järvan	68 399	4 000	4 162		76 561	01.01.23-31.12.23
Liina Maria Lepik	67 802	10 750	8 877		87 429	01.01.23-31.12.23
Kati Kusmin	8 000				8 000	06.12.23-31.12.23
Kokku	308 206	53 759	37 189	25 896	425 050	

6.2 Andmed nõukogu ja auditikomitee liikmete tasude kohta (EUR)

Tasu saaja	Nõukogu liikme tasu	Auditikomitee liikme tasu	Tasud kokku	Volituste aeg kuudes (nõukogu/auditikomitee)
Arto Aas	3960	0	3960	12 kuud
Inge Oopkaup	0	1320	1320	12 kuud
Hannes Ojangu	3960	600	4560	12/6 kuud
Helo Meigas	1800	600	2400	6 kuud
Johan Kärp	1080	0	1080	8 kuud
Anto Liivat	3960	120	4080	12/1 kuud
Mait Palts	3600	0	3600	12 kuud
Taavi Tamkivi	2520	0	2520	10 kuud
Renno Veinthal	3600	0	3600	12 kuud
Sandra Särav	960	0	960	2 kuud
Kristi Tiivas	2880	0	2880	8 kuud
Oliver Väärtnõu	1800	0	1800	5 kuud
Veiko Hintsov	0	1320	1320	12 kuud
Kokku	30 120	3 960	34 080	

2023.a. nõukogu korraliste koosolekute toimumise ajad: 25.01, 22.02, 29.03, 19.04, 23.05, 28.06, 30.08, 26.09, 18.10, 22.11, 13.12.

2023.a. auditikomitee koosolekute toimumise ajad: 22.01, 20.02, 20.03, 14.04, 22.05, 26.06, 31.08, 25.09, 16.10, 20.11, 11.12.

Nõukogu hinnang 2023. majandusaasta tulemustele

Läbiviidud ja esitatud välis- ja siseauditite ning muude kontroll- ja järelevalvetegevuste tulemustest lähtuvalt saab nõukogu väita, et nõukogule ei ole teada ühtegi niivõrd kriitilist asjaolu, mis ohustaks sihtasutuse sisekontrollisüsteemi mõjusust, majandustegevuse jätkuvust või põhjustaks mõne protsessi ja/või funktsiooni toimivuse katkemise ja/või võiks avaldada sedakaudu olulist mõju sihtasutuse tulemustele.

Vastavalt Sihtasutuste seadusele (§ 34 lg 21) otsustab majandusaasta aruande kinnitamise nõukogu. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse nõukogu kinnitas juhatuse poolt esitatud ja KPMG Eesti audiitorfirma poolt auditeeritud EISI 2023. majandusaasta aruande 27.03.2024.a. toimunud koosolekul.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse nõukogu nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Sandra Särav

Nõukogu esimees